Prof. Dr. Prodan Mihail, Wallstr. 22 (l. Bürger) Loco –

Vestitorul

ANUL III, Nr. 21 SEPTEMBRIE 1951

Poziţia dela Viena

Pe vremea când în ţară, în pocnet de butelii desfundate, protipendada românească sărbătorea înfrăţirea cu Muscalii, la Viena, un grup de Români, cari până atunci, nu avuseseră parte decât de ospitalitatea lagărelor de concentrare, închegau în grabă o nouă poziţie de apărare a românismului contra invaziei din răsărit. Digul zidit de eroismul şi sacrificiile soldatului român cedase din interior, în împrejurări cari nici astăzi nu sunt lămurite şi era nevoie ca oriunde în această lume şi în orice condiţii să se tragă semnalul de alarmă, desvăluindu-se poporului român groaznica realitate.

Gestul acesta, pe vremea când totul se nărula în jurul nostru, a părut absurd chiar unora din cei ce l-au urmat. Nimeni nu-şi mai leagă soartea de o lume care se prăbuşeşte văzând cu ochii. Ca să participi la o campanie fără sorţi de isbândă trebue să fii legat de ceva mai adânc decât de perspectiva unei victorii. Îţi trebue o mare tărie interioară şi un simţ clar al viitorului. De fapt, acţiunea guvernului dela Viena n'a avut un sens imediat, n'a fost sorocită pe obiective tangibile, ci voia să proecteze în conştiinţa românească imaginea înspăimântătoare a bolşevismului.

Să comparăm astăzi cele două poziţii. Care din ele şi-a păstrat valabilitatea? Care a rămas în picioare, rezistând la proba evenimentelor?

23 August a devenit o tristă aniversare chiar pentru făuritorii ei. Cu ce ar putea ei să se laude? Cu pârjolul care a dat peste ţară? Cu crematoriile care fumegă zi şi noapte? Cu milioanele e Români robiţi? Eliberarea ce le-au vestit-o cu atâta emfază a fost „eliberarea" morţii. Că pe ici pe colo se mai încearcă justificări, este foarte adevărat, dar ele sunt din ce în ce mai lamentabile, mai deşirate, mai lipsite de noimă. Acum se caută vinovaţii. Dar vinovaţii nu sunt ei, cei ce au deschis vrăjmaşului porţile României, ci Anglo-Americanii, cari nu şi-au ţinut promisiunile, cari s'au lăsat păcăliţi de zâmbetul binevoitor al lui Stalin, cari nu cunoşteau ce e aia „bolşevism".

Să lăsăm laoparte păcatul lumii apusene — pe care va trebui să-l răscumpere odată cu multe lacrimi şi sânge — şi să punem aceeaşi întrebare celor ce au urzit Complotul dela 23 August: cunoscut-au ei obiectivele reale ale comunismului? Citit-au din operele fruntaşilor comunişti? Sau, cel puţin împuşcăturile cari răsunau la vadul blestemat al Nistrului şi sângele care înroşia apele lui i-au îndemnat să mediteze asupra caracteristicilor inumane ale regimului din Rusia? Dacă toate aceste lucruri sunt adevărate, dacă ştiinţa lor în materie de comunism nu suferea nicio lacună, cum se explică graba şi neprevederea lor? Presiunea aliaţilor nu-i îndemna oare la o rezistenţă şi mai înverşunată, cunoscând soartea ce aşteaptă pe Români?

Iar dacă cunoştinţele lor despre comunism erau vagi şi precare, nu era mai bine şi pentru sufletul lor şi pentru biata ţară să se ocupe de alte treburi decât de politică? Căci iată ce prăpăd se abate asupra popoarelor când conducătorii lor sunt superficiali în judecarea realităţilor.

Mult hulita poziţie dela Viena a devenit astăzi singura certitudine românească. Steagul ce s'a ridicat atunci, flutură astăzi pe aria însângerată a întregei românimi. Dacă mai e o nădejde ce vibrează în sufletele celor rămaşi acasă, apoi nu e decât nădejdea eliberării de

(continuare în pag. 2)

„Nu e posibilă o reformă politică profundă şi durabilă fără reînnoirea morală şi religioasă a omului."

Hegel.

„Reînarmarea morală"

„Reînarmarea morală" este numele unei puternice mişcări contemporane de reînnoire spirituală şi morală a omului, întemeiată de un cetăţean american de origină elveţiană, Frank Buchman, cunoscută şi sub numele de mişcarea dela Caux, pentrucă sediul ei principal se află în această localitate, din Elveţia. Propriu zis denumirea de „reînarmare morală" a apărut mult mai târziu. La început, mişcarea se chema grupele dela Oxford (dl. Mircea Eliade a semnalat publicului românesc existenţa lor în Insula lui Euthanasius), cei mai frecvenţi aderenţi ai ei fiind recrutaţi din mediul studenţesc. Programul definitiv al „Reînarmării morale" şi noua ei denumire apar abia dela 1938.

Ideea fundamentală a acestei mişcări este că natura omenească poate fi schimbată, că omul poate deveni un alt om, mai generos, mai pur, mai desinteresat. Componenta „Omului nou" după Frank Buchman, este „factorul uitat", partea sufletească care reprezintă esenţialul vieţii şi pentru care lumea modernă nu mai are înţelegere. Oamenii se ocupă de cele mai felurite lucruri, de politică, de familie, de ştiinţă, de propriul lor confort, dar nu arată nicio solicitudine existenţei lor intime, care constituie baza tuturor acestor întreprinderi. Şi atâta vreme cât „factorul uitat" rămâne în uitare, nu e de sperat o însănătoşire a individului şi, odată cu el, a vieţii colective.

Ce cere Frank Buchman dela aderenţii „Reînarmării morale"? Nimic mai mult decât ceeace cunoaşte toată lumea din mesajul lui Christos: cinste, curăţenie sufletească, detaşare de sine însuşi şi dragoste. Mesajul lui Frank Buchman încearcă o reevaluare, o reactualizare a mesajului divin. Aceste coordonate sufleteşti alcătuiesc ceeace chiamă el „factorul uitat".

Mântuirea colectivă el o vede realizându-se prin individ. Să ne eliberăm existenţa de structuri artificiale, de probleme inutile, pornind dela energia ei imaculată şi această operă de înnoire lăuntrică să nu o aşteptăm dela alţii, ci să o începem cu noi înşine. Transformarea lumii prin transformarea ta proprie. Mişcarea „Reînnoirii morale" face apel la forţele spirituale ale omului, pe care vrea să le descătuşeze şi să le asvârle în lupta contra puterilor răului.

De subliniat că mişcarea dela Caux are, aşa zicând, cu excepţia comuniştilor, opinia mondială de partea ei. Mulţi bărbaţi de stat, între care se numără şi preşedintele Truman, sunt entusiasmaţi de roadele ei. Patroni şi muncitori, intelectuali şi oameni simpli, reprezentanţi ai diverselor naţiuni şi state regăsesc la Caux un teren de fraternizare, un climat prielnic să-şi descopere „factorul uitat". Şi unii şi alţii se întorc mai buni, mai înţelegători pentru nevoile aproapelui şi pentru interesele altor naţiuni. Diferitele biserici creştine se arată tot atât de binevoitoare şi încurajatoare pentru iniţiativele „Reînarmării morale". Declaraţiile făcute de înalte feţe bisericeşti protestante şi de scriitori catolici cu renume indică o impresionantă notă de unanimitate în jurul acestei idei.

Acţionând direct asupra socialului, mişcarea „Reînarmării morale", în mod inevitabil e obligată să ia şi atitudini politice. Fiind pentru transformarea omului, pe calea convingerii, ea se declară implicit pentru democraţie şi contra regimurilor totalitare. În trecut a luptat contra naţional-socialismului, astăzi luptă cu aceeaşi înverşunare contra comunismului. „Reînarmarea morală" ia atitudine faţă de toate curentele sau ideile care contrazic doctrina „factorului uitat". Materialismul este răul epocii noastre, se exprimă Frank Buchman. Şi cum comunismul este produsul concepţiei materialiste, mişcarea dela Caux îl va combate oriunde îl va întâlni, bine înţeles cu armele sale specifice. Dările de seamă ale organizaţiei arată că mişcarea a înregistrat succese răsunătoare chiar şi în rândurile conducătorilor comunişti din diferitele ţări.

(continuare în pag. 2)

DATORII

De atâtea ori am auzit spunând: „Dar ce pot face eu ca să-mi ajut neamul în ceasul acesta greu? Nu pot face nimic. Când se înfruntă cele mai mari puteri ale lumii, ce pot face eu, un biet Român izolat?

Desigur fiecare din noi poate face foarte puțin, dar nici măcar acel foarte puțin nu-l facem pe deplin așa cum s'ar cuveni. Un exemplu: Cea dintâi datorie e *să ne păstrăm români*. Și nici măcar pe aceasta n'o îndeplinim cum trebuie . . .

Să nu se simtă ofensat nimeni. E un adevăr. Să ne cercetăm fiecare bine și să vedem că niciunul din noi nu e fără păcat, niciunul din noi n'are dreptul să ridice cel dintâi piatra. Toți suntem pe cale să ne pierdem, mai încet sau mai repede, calitatea de *români întregi*.

Fenomenul desnaționalizării treptate e explicabil, e natural, dar tocmai deaceea avem datoria să luptăm conștient și energic împotriva lui. Iată câteva exemple controlabile și . . . evitabile.

In limba noastră, a fiecăruia, se strecoară [illegible] străinisme împrumutate din limba neamurilor care ne adăpostesc. Și e vina noastră. Nu vorbim îndeajuns românește, chiar spunând versuri sau rugăciuni, dacă suntem complet izolați. Nu citim și nu sprijinim ziarele și revistele românești, bune sau rele, plăcute sau neplăcute, dar care au toate [illegible] să ne mențină într'un mediu de preocupări și de gândire românească și în contact permanent cu limba țării.

Interesul pentru tot ce e românesc scade în mulți din noi, sub pretextul că „Românii se [illegible] de politică . . . " ca și cum politica — în sensul înalt al cuvântului, și nu în acel de certuri pentru întâietate — nu ar fi azi o datorie pentru fiecare.

Dar sunt forme și mai grave de desnaționalizare, datorii și mai elementare nu sunt împlinite. Majoritatea copiilor români născuți în afara țării, sau ieșiți de mici din țară nu știu deloc românește sau vorbesc prost românește. Și aceasta nu numai în căsătoriile mixte, ci chiar și în acelea în care amândoi soții sunt români. E drept că sunt și excepții frumoase, cum [illegible] căsătorită cu un român, care a învățat românește și a vorbit din primul ceas românește copiilor ei. Dar sunt cazuri rare . . .

Că vorbesc copii din români limba țării în care i-a aruncat soarta, e natural și e chiar o datorie; dar ca pe lângă aceasta, părinții să se străduiască să-i învețe franțuzește, englezește sau nemțește, *înainte de a-i învăța românește*, e un adevărat păcat față de neam. Se ajunge astfel pe o scară largă în emigrație, la trista situație a copiilor diplomaților de carieră, care — cu fericite dar rare excepții — nu știu niciodată bine, sau chiar nu știu deloc românește.

Nu ne ducem regulat la bisericile românești, acolo unde sunt. E și asta o datorie de român. E un mijloc de a se mărturisi români și a păstra contactul cu lumea românească, chiar și pentru acei ce socotesc că nu au nevoie niciodată să se roage.

Nu ne simțim suficient de solidari cu ceilalți români, nu-i ajutăm, căutând să-i evităm pe toți, de frica neplăcerilor ce ne-ar putea face unii dintre ei. E o vină gravă, chiar dacă nu ajungem până la purtarea unui mare industriaș din America de Sud, care nu primește „din principiu" lucrători români în fabricile sale „pentru că au pretenții și-i dau bătaie de cap". Un asemenea om poate fi un personagiu onorabil, fără cazier judiciar, dar a încetat de a fi român, chiar dacă plânge când aude cântându-se „Trăiască Regele".

Greșim izolându-ne voit de ceilalți români, buni sau răi, simpatici sau antipatici.

Pe unii din noi i-au izolat împrejurările în vreun colț îndepărtat de pământ. Dar cu cât e cineva mai singur, cu cât lupta e mai grea, cu atât datoria de a lupta împotriva desnaționalizării e mai poruncitoare. Intr'un sat căzăcesc din stepa calmucă, am întâlnit o familie românească, izolată de treizeci de ani de orice contact cu alți români, dar care învățase românește până și pe vecini.

Să ne cercetăm deci bine fiecare și să vedem dacă ne-am îndeplinit oare într'adevăr, pe deplin, această primă datorie față de neamul românesc, cea mai ușor de îndeplinit. N'am lăsat oare să se strecoare în sufletul, în limba și în casa noastră un duh neromânesc?

„eliberatori". Nu ne referim la gruparea politică ce a înălțat acest steag, ci la sensul care s'a desprins din această acțiune temerară. Rând pe rând, toate partidele politice s'au convertit aceleași credințe, căci sensul Vienei nu era un sens izvorît dintr'o fragilă conjunctură, ci rezultatul unei profunde intuiții istorice. Acest sens îmbrățișează astăzi orizontul întregului popor românesc și de împlinirea lui — de distrugerea domniei satanice a bolșevismului — e legată salvarea tuturor popoarelor.

„Reînarmarea morală"

(urmare din pag. 1)

Frank Buchmann, astăzi de 72 ani, om cu o vastă experiență a situației mondiale, a diagnosticat și răul de care suferă lumea democratică. In tabăra democrațiilor s'a produs un vid ideologic. De aici șovăirile acestei lumi. Comunismul nu poate fi combătut numai pe baza unei formule negative, anticomunism, ci trebuie să i se opună o altă ideologie, de factură superioară. El crede că mișcarea lui ar fi chemată să umple acest gol, să acopere acest sector în marele front de apărare a civilizației occidentale.

Citind o recentă dare de seamă asupra mișcării dela Caux, întocmită de Peter Howard, am avut multiple motive să ne bucurăm. Ne-am auzit oarecum și propriul nostru glas. Căci pentru legionari, mișcarea „Reînarmării morale" nu are taine de nepătruns. Adevărurile rostite la Caux au fost revelate de multă vreme poporului român prin mijlocirea lui Corneliu Codreanu și Ion Moța. N'au fost nici deoparte și nici de alta înrâuriri, ci numai anumite concomitențe. Totuși diferențele subsistă. Mișcarea dela Caux are un caracter internațional. Noi credem că adevărurile evanghelice, ca să devină rodnice în viața popoarelor, în sens politico-istoric, trebuie să-și găsească formule naționale de manifestare. Apoi raporturile cu biserica nu sunt suficient limpezite. Eticul nu poate constitui o categorie aparte, despărțită de religios. Fără harul divin, lucrarea omului e neputincioasă. Numai cu ajutorul Bunului Părinte, omul poate deveni mai bun decât este. Exprimându-ne aceste nedumeriri, nu putem să nu admirăm intensul efort de evanghelizare desfășurat de mișcarea dela Caux și spiritul combativ de care dă dovadă, în lupta contra comunismului.

In marginea unei biografii

In ziarul „Solia" din Statele Unite a apărut o biografie a viitorului Vlădică al Românilor din America, Dl. Viorel Trifa. Biografia e atât de mult ajustată, încât denaturează până la nerecunoaștere persoana fostului președinte al Studenților români. Grija autorului nu a fost atât de mult să desvăluie viața noului ales, ci mai degrabă să o ascundă, temându-se că anumite resonanțe din trecutul său să nu-i compromită situația actuală. Care sunt aceste resonanțe — pe care noul Vlădică crede nimerit să le treacă sub tăcere sau să le interpreteze într'un fel străin de realitate — le ghicește oricine. Dar, însfârșit, e treaba fiecăruia să se prezinte publicului cum crede de cuviință. Dacă intervenim în desbatere, nu o facem din cine știe ce resentimente, ci pentrucă în polemica ce s'a pornit în jurul alegerii episcopale din America, numele mișcării a devenit tema principală de discuție între diverșii preopinenți. Unii se servesc de noțiunea de legionarism pentru a-l băga la apă pe Dl. Trifa, alții pentru a-i demonstra falsitatea poziției sale și chiar Dl. Trifa lovește tot în mișcare când se leapădă de trecutul său.

Ca să începem cu D-sa, Dl. Viorel Trifa, abjurând naționalismul, considerându-l ca un păcat al tinereții, implicit rostește o condamnare împotriva foștilor săi camarazi. Iar foștii săi camarazi nu sunt numai cei ce sunt astăzi în viață, ci și cei care au murit. Și cu aceștia socoteala e mai grea. Dl. Viorel Trifa știe că în calitatea lui de fost președinte al studenților români a rostit discursuri înflăcărate, că mulți dintre cei ce astăzi nu mai sunt au plecat la luptă cu o convingere la a cărei elaborare a participat și sufletul său. Ei s'au jertfit cu gândul că cei ce rămân în viață le vor continua visurile și idealurile. Aceasta era și singura cale de a-și dovedi justețea atitudinii ce a luat-o în 1944, întrecând prin elanul, dinamismul și puritatea credinței sale pe cei cărora le contesta dreptul de a mai reprezenta Legiunea.

Partizanii episcopului Moldovan, de altă parte n'au găsit în tolbele lor de săgeți un mijloc mai eficace de a combate pe Dl. Trifa, decât amintindu-i apartenența sa la mișcare. Ne îngăduim să le spunem cucernicilor preoți cari manevrează această armă, că lovesc în gol. Dacă e ceva care să onoreze pe Dl. Trifa, este tocmai trecutul său de legionar. A fi legionar e o chestiune de elită și înseamnă a-ți clădi viața personală și activitatea politică pe baza virtuților creștine.

Confratele „Chemarea", la rândul lui, prin pana D-lui Ștefănescu-Govora, s'a crezut obligat să amintească D-lui Trifa anumite adevăruri. Din perspectiva și intențiile ce-i aparțin exclusiv. Dar și D-sa face câteva erori. Erori de atmosferă, erori de istorie. Mai întâiu, cuvântul „mexican" nu mai are circulație în vocabularul nostru. El a fost, de multă vreme, înlocuit în relațiile intra-legionare cu „disidenți" și „grupul disident". Numai cei străini de mișcare sau cei care voiesc să învrăjbească și mai mult grupele de Români refugiați îl mai întrebuințează. Apoi, tot Dl. Govora afirmă că Dl. Viorel Trifa în zilele din Ianuarie ar fi dat un manifest, în care Anglo-americanii erau făcuți masoni. Manifestul există, dar fără să fi cuprins această definiție. Atitudinea D-lui Viorel Trifa în așa zisa „rebeliune" a fost într'adevăr frumoasă. Punându-se în fruntea studenților, a apărat drepturile și libertățile poporului român, contra complotului antonesciano-liberalo-hitlerist (Frații Crețeanu, de pildă, erau inițiați în lovitura ce se pregătea în contra regimului național-legionar cu ajutorul armatei germane).

Dacă aceste lovituri, atacuri, nedreptăți, sau pur și simplu, numai confuziuni ale unor oameni de bună credință, se resfrâng exclusiv asupra mișcării, sunt alte probleme iscate de alegerea D-lui Trifa, care interesează întreaga comunitate românească. Congresul bisericesc al Românilor din America, luând grava hotărîre — tot la sugestia D-lui Trifa — ca să despartă definitiv Episcopia lor de Biserica-Mamă (și nu numai o întrerupere temporară a relațiilor, determinată de subjugarea Bisericii din Patrie regimului comunist), a lansat premisele transformării într'o sectă. Dacă Dl. Viorel Trifa, străin de rânduielile Bisericii, de acelea trăite, și nu învățate din cărți, nu a sesizat consecințele funeste ale acestui act, suntem surprinși că cucernicii preoți de acolo

(continuare în pag. 8)

Direcția morală a unei lupte

Lupta care împarte lumea în două tabere din ce în ce mai ireconciliabile, dincolo de etapele care distrug în mod progresiv obstacolele intermediare, a căpătat un caracter ideologic de necontestat. Nici tendințele imperialiste ce pot însufleți o tabără sau alta, nici cumetriile aparente sau reale, corupte sau inocente, dintre ele, presărate în drumul acestei lupte, ce împarte astăzi în două planeta, într'o extindere pe care lumea n'a mai cunoscut-o până acum, niciun alt element rătăcit în această sumbră panoramă, nu vor putea diminua caracterul ideologic al acestei lupte.

Decât că un răsboiu ideologic se susține pe o forță ce-l deosebește de alte conflicte, fie ele de echilibru politic, simple ambiții imperialiste, de interese economice sau rasiale. Un răsboiu ideologic se întemeiază pe o morală internă, pe o orientare substanțială ce înlătură compromisurile, termenii mijlocii și fluctuațiile politice între o tabără și alta. Un răsboiu ideologic se susține pe o morală internă și pe o fidelitate substanțială față de principiile și angajamentele luate. De când în viața Europei s'a impus ca normă de bază a politicei internaționale și a modurilor de conviețuire a popoarelor și a intereselor operante teoria „rațiunii de stat" acea caracteristică a răsboiului ideologic s'a pierdut. Dar răsboiul deslănțuit acum treizeci de ani de comunismul internațional, un răsboiu susținut până acum de imperialismul rusesc și de sensul de năruire în care trăește de veacuri sufletul rusesc, aruncă din nou în vâltoarea realității contingente, termenii unui răsboiu ideologic plin de consecințe. Și din moment ce acest răsboiu capătă acești termeni în tabăra comunistă și rusească, aceiași termeni trec în mod necesar și în tabăra opusă, care vrea să stăvilească ofensiva imperialismului comunist.

Trebuie să mărturisim că aceste reflecții generale asupra caracterului răsboiului de azi și mai cu seamă asupra răsboiului ce se arată la orizontul imediat în condiții sumbre, ne-au fost provocate de o reapariție fantasmală și anedectotică. Ne referim la apariția pe scena emigrației rusești din Europa, a lui Alexandru Kerenski, omul care a predat Rusia stăpânirii tiranice și sângeroase a Sovietelor. Și mărturisim încă odată, comentând acest fapt fantasmal și anedoctic, uimirea noastră față de capricioasa funcție a instrumentelor de informație în zilele noastre. Suntem absolut siguri, că enorma majoritate a lumii ce se preocupă de fenomenul politic actual, de anticomunism și de problemele luptei împotriva Cremlinului, ignora până mai de curând existența în viață a lui Alexandru Kerenski. Fiindcă Alexandru Kerenski, ca om și ca personaj politic de tristă amintire, pentru mai toată lumea a încetat să existe demult, pentru a deveni pur și simplu un simbol sinistru, simbolul tragic al debilității acelor persoane și regimuri criminal de slabe, care au deschis drumul comunismului, pentru ca după aceea să se spele pe mâini cu candoare și să exclame: „Noi nu am vrut asta". Alexandru Kerenski este un simbol din nefericire frecvent și în afara Rusiei. Il găsim în Spania republicană, în Franța, în România, în Ungaria, în Polonia, în Cehoslovacia, în Bulgaria și în atâtea alte țări, unde oameni slabi, inconștienți și trădători și-au aruncat popoarele în mâinile comunismului. Dar faptul cel mai surprinzător este că Alexandru Kerenski, apare acum în plină decrepitudine, cu pretenția de a conduce lupta anticomunistă în Rusia. Și exemplul lui se extinde. Mulți Kerenski, aparținând altor națiuni și grupuri de emigranți, pretind să stea în fruntea luptei contra comunismului.

Pentru orice om din generația noastră angajat cu toate energiile sale vitale într'o luptă care reclamă ca o condiție esnțială fidelitatea față de o idee și constanța în luptă, această interferență a personagiilor tip Kerenski în acest răsboiu dus pe viață și pe moarte, constituie un fapt monstruos. Pentru că această luptă reclamă în primul rând o direcție morală și ideologică și această direrție nu și-o pot asuma cei care și-au dus popoarele plocon, la ospățul imperialismului stalinist, cei care au colaborat cu Cremlinul, cei care au proclamat principiul de sinucidere că „lumina vine dela răsărit", adică dela Moscova.

Această direcție morală și ideologică nu poate aparține decât celor care din primul moment au fost prezenți pe baricade, stropind cu sângele lor o convingere istorică, apărând cu toate energiile spriritului și luptei lor esențele unui anticomunism militant. Deci câtă vreme lupta continuă implacabilă, înlăturând jumătățile de măsură, câtă vreme crește sgomotul bătăliei pentru biruința lumii libere, să se dea la o, parte toți Kerenskii capitularzi, toți cei care au deschis larg porțile haosului comunist.

Conferința dela San-Francisco

Deși conferința dela San-Francisco a fost denumită o mare victorie diplomatică, ea n'a fost primită în presa internațională cu explosiile de bucurie la care ar fi avut dreptul. Și nici în propaganda destinată dincolo de cortina de fier, ea n'a ocupat locul care s'ar fi cuvenit unei mari înfrângeri suferite de Rusia Sovietică.

In realitate de o victorie asupra Rusiei nu poate fi vorba. Căci victorie înseamnă impunerea voinței proprii asupra adversarului, care este silit să accepte situația creată. Până acum nu este niciun semn că Rusia va accepta situația creată în Extremul Orient. Ca și cealaltă conferință care i-a servit de precedent, și anume anume Conferința Dunării dela Belgrad în 1948, nu s'a putut ajunge la o formulă care să satisfacă interesele celor două părți antagoniste. Dar după cum nu este de așteptat ca marile puterii vestice să accepte o excludere permanentă de pe o arteră fluvială atât de importantă pentru viața Europei, tot așa nu este de așteptat ca Sovietele și China comunistă să accepte ca un element de durată, prezența puterii militare americane în marea Chinei, afară de cazul când raporturile de forțe din această regiune vor căpăta o bază mult mai solidă decât aceea pe care au avut-o până astăzi. Iar încheerea tratatului de pace cu Japonia îndepărtează numai piedicile care stăteau în calea evoluției situației în acest sens, dar nu constitnie o garanție absolută că acest lucru se va întâmpla. Superioritatea rezultatului obținut la San-Francisco, față de cel obținut de Ruși la Belgrad în 1948, stă tocmai în acest fapt. Rușii n'au reușit decât un lucru negativ, excluderea puterilor vestice, excludere care nu se va putea menține decât atâta vreme cât armatele rusești vor fi prezente pe malurile Dunării. Americanii au îndeplinit însă la San-Francisco condiția prealabilă a unei situații stabile, care să excludă comunismul din aria Pacificului, fără ca să mai fie nevoie în aceiaș măsură ca astăzi de prezența armatelor americane. Pentru ca însă această situație să se și producă în fapt, va fi nevoie de acelaș realism și înțelepciune pe care politica americană a început să le manifesteze mai ales dela isbucnirea răsboiului din Coreea.

Dar dacă nu a fost o victorie completă asupra Rusiei sovietice, nu a fost mai puțin o victorie. Căci ceeace nu s'a realizat la San-Francisco au fost așteptările Rușilor, dacă au venit cumva cu unele speranțe, precum și temerile cu care delegații au venit la conferință. Unanimitatea celor 49 de delegatii este fără îndoială o realizare americană care poate fi pe drept cuvânt numită o victorie diplomatică. Și, prin aceasta, ea este semnificativă, în timp ce unanimitatea statelor riverane Dunării la Belgrad a fost un fapt fără nicio însemnătate.

Unanimitatea obținută de Americani, evident numai pentru această împrejurare este rezultatul creșterii forței militare a Statelor Unite și clarificării politicii amercane, în urma căreia se știe astăzi cu oarecare precisiune în ce cazuri America va face uz de această forță. Dar nu mai puțin unanimitatea țărilor libere se datorează și situațiilor create de Ruși, deși nu dorite, sau dorite altfel de ei.

Restabilind o Japonie suverană, tratatul nu mai avea dece să fie respins de popoarele de culoare. India care n'a semnat la San-Francisco va negocia un tratat separat, însă pe baza acelorași principii. Singurele obiecții ridicate de popoarele foste sub ocupația japoneză, au fost nu de principiu, ci referitoare la reparații. Dar așteptările lor nefiind susținute de o forță care să le impună pe calea unei păci separate și fiind compensate prin ajutorul economic american, nu puteau constitui un motiv suficient pentru abținere.

Alte consimțăminte, ca acelea ale Australiei, Nouei-Zeelande și Filipinelor au fost obținute prin asumarea unor noi obligațiuni de asistență. Garanțiile acordate de Statele Unite, efective prin creșterea forței militare (spre deosebire de alte garanții cunoscute) au fără îndoială mai multă consistență decât toate măsurile de control, care nu au valoare decât atâta vreme cât există forța capabilă să le impună. Odată obținute, între beneficiarii lor și Statele Unite s'a creat o asociație atât de strânsă, garantată de interesele mutuale, încât amenințările sovietice nu o pot slăbi, ci strânge și mai mult.

Dificultățile principale cauzate de politica divergentă a Angliei față de China comunistă și de teama concurenței japoneze, au fost învinse înainte de convocarea conferinței. Dacă intervenția chineză în Coreea a evitat comunismului o înfrângere răsunătoare, ea nu mai puțin a creat Rusiei o serie de probleme. A susține necesitatea participării Chinei comuniste, după ce a fost înfierată ca agresor, a devenit pentru Englezi o poziție imposibil de afirmat din punct de vedere moral, chiar dacă ei mai sunt convinși că pe un timp mai lung, premisele politicei lor vor fi verificate. Pe lângă aceasta, făcând din sprijinul american în conflictul cu Persia o piatră de încercare a alianței, nu și-l putea asigura decât acceptând principiile tratatului de pace cu Japonia.

Solidaritatea lumii libere a stat așa dar pe o temelie solidă, deoarece Americanii au știut să folosească atât convingerea cât și presiunea.

Urmările se adună astăzi și libertatea de acțiune a Rusiei nu mai este absolută. Unii observatori vorbesc de o anumită ezitare a Rusiei la San-Francisco, după cum o anumită perplexitate ar dovedi și mersul negocierilor dela Kaesong. In tot cazul rezultatul actelor rusești nu mai este un produs de calcul precis. Dacă negocierile dela Kaesong au fost întrerupte ca o amenințare asupra conferinței, socoteala a fost greșită, amenințările rusești fiind privite cu multă indiferență. Se poate spune dimpotrivă că mai multe șanse de succes le-ar fi avut încheerea armistițiului. Poate că s'ar fi renăscut sentimentul de siguranță.

Rușii pot spera ca așteptând, solidaritatea lumii libere să se disolve iarăși. Dar dacă vor să reia inițiativa acțiunii, vor trebui să fie în stare să desfășoare o forță mai mare decât aceea de care au fost gata să facă uz până acum, sau să facă concesiuni destul de substanțiale pentru a diviza și adormi din nou temerile. Dar pe măsura ce timpul trece, aceste concesiuni trebuiesc să devină tot mai substanțiale pentru a fi socotite acceptabile.

Tratatul de pace cu Japonia este o victorie a lumii libere față de sine însăși. S'au învins temerile, resentimentele, prejudecățile și iluziile. Tratatul constituie un precedent. Faptul că valoarea principiilor a reușit să fie recunoscută numai datorită situației de după șase ani dela terminarea răsboiului, nu înseamnă că în viitor se vor mai putea încheia tratate după modele desuete.

Un nou atac împotriva Bisericii Catolice: S'a judecat la București, în fața tribunalului militar, între 10—17 Septembrie, un așa zis proces de spionaj și trădare intentat episcopului catolic de Timișoara și mai multor clerici catolici.

Au fost judecați:

Mons. Augustin Pacha, episcop de Timișoara.

Gatti Clement, paroh al bisericii italiene din București.

Pintore Eraldo, funcționar al Legației italiene din București.

Schubert Iosif, paroh al catedralei catolice din București, învinovățit și de a fi fost consacrat episcop clandestin.

Boroș Adalbert, rector al seminarului catolic din Timișoara și episcop clandestin.

Walter Iosif, prelat papal, director al eparhiei romano-catolice din Timișoara.

Ștefănescu Lazăr, inspector general școlar.

Săndulescu Gherghe, inspector general școlar.

Dr. Petre Țopa, fost subsecretar de stat la Min. Sănătății fost deputat în 1946.

Atât episcopul de Timișoare, cât și ceilalți clerici au fost acuzați de a fi transmis informații prin intermediul nunciaturii papale, iar după expulzarea Mons. O'Hara, prin intermediul unei funcționar al legației italiene din București. Cât temei au aceste acuzații se poate vedea din faptul că informațiile pe care acuzații le-ar fi transmis se refereau la gospodăriile colective, la discuțiile din Comitetul Central al Frontului Plugarilor (probabil între Dr. Petre Groza și Zăroni) și la activitatea partidului comunist.

Ceeace rezultă însă cu siguranță din actul de acuzare este că episcopul a fost arestat în urma faptului că a citit în biserică o pastorală. Tot procesul este o încercare de a justifica această arestare, precum și acțiunea de lichidare a bisericii catolice.

Pentru a da mai multă consistență procesului au fost introduși și cei doi inspectori școlari. Amintim cititorilor noștri, că în cursul toamnei 1949, ziarul „Țara", care apărea la Roma, a publicat știrea că în țară s'a constituit „Partidul Socialist-Creștin", tipărind totodată și un manifest-program, redactat de întemeetorii acestui partid. Aici în străinătate, știrea n'a fost considerată ca serioasă, nici măcar ca verosimilă, dar nu de aceeași părere au fost și organele securității. Cei doi inspectori școlari au fost acuzați tocmai de a fi întemeiat acest partid. In lumina acestei acuzații, faptul de a fi publicat acea informație, din necesități de propagandă în străinătate apare ca o greșală. Caci noi, oricâtă înțelegere am avea pentru dorința cititorilor noștri de a fi informați cât mai complet asupra a ceeace se petrece în țară, oricât de mult ar câștiga lupta noastră împotriva comunismului, dacă lumea apuseană ar fi mai bine informată asupra rezistenței românești, socotim că nu putem de nicio indicație, nici chiar cea mai slabă, care ar putea fi folosită împotriva celor ce luptă în țară.

In cursul procesului s'a desvăluit că au fost arestați în legătură cu activitatea partidului socialist-creștin (răspândire de manifeste și a unui proect de constituție), următoarele persoane: Niculescu Petre, funcționar la Vama Antrepozite; Ștefănescu Alex., Popovici Ioan, și Cruceanu Const., foști consuli în Min. de Externe; Epureanu Paulina, medic, T-Severin; prof. Hagiu Petre; Ursescu Gh. și Neagoie Const. învățători, și Marinescu Vasile, fost restaurator. Deasemenea a fost arestat anterior și condamnat pentru „activitate teroristă" Dr. Cutkan și un întreg grup.

Condamnarea bătrânului episcop, la 18 ani muncă silnică, după ce în cursul prevenției fusese obligat să muncească la Canal, ca și a celorlalți acuzați este o nouă crimă monstruoasă.

O teribilă mascaradă. *In numărul 18 al ziarului nostru, apărut în Octombrie 1950, am comunicat moartea gen. aviator Romanescu împușcat fără judecată de miliție la Brașov. Știrea a fost publicată și de alte ziare românești, care în necrologuri mai ample au socotit că e locul să dea și multe amănunte.*

Știrea morții gen. Romanescu în toamna trecută părea desmințită de știrea oficială dată de București, că el a fost implicat împreună cu șapte coacuzați într'un proces de spionaj și trădare. In realitate, deși știrea pare fantastică, gen. Romanescu, împușcat de miliție pe loc la Brașov, în urma unei încercări nereușite de a se refugia în străinătate cu un avion, a fost judecat numai aparent în acest proces. Interogatoriul său este o simplă invențiune.

Scopurile urmărite prin această mascaradă sunt neclare. Se poate să fi vrut să acopere o execuție sumară, deși regimul nu prea își face multe scrupule legaliste, după cum se poate ca propagandistic să fi părut convenabil ca alături de un colonel, deținător al unui post important în Minist. Forțelor Armate, să fie judecat și un general, fost comandant al aviației, pentru a dovedi cât de primejdioasă este activitatea capitaliștilor și cât de justificate sunt măsurile de teroare. In tot cazul, împușcarea pe loc, înseamnă că la acea dată regimul nu avea alte informații asupra activității gen. Romanescu, care o fi fost ea. In ce măsură vor fi contribuit necrologurile la hotărîrea de a monta acest proces, va fi foarte greu de precizat, chiar și mai târziu.

Măsuri de pază în porturi: In toate porturile Dunării, dela Giurgiu în sus, circulația este complet interzisă în lăuntrul porturilor între orele 22—5, chiar și pentru marinarii vaselor acostate la chei. Ordinul este de a se trage fără somație și se pare că este executat în așa măsură, încât chiar grănicerii, când nu sunt în schimb, nu mai au curajul să circule după ora 10 seara.

Circulația în port a marinarilor de pe vasele acostate nu se poate face nici chiar ziua decât cu un permis eliberat de postul de grăniceri.

Controale pe vasele de pe Dunăre: *Toate vasele care circulă pe Dunăre mai sus de Giurgiu (punct dela care sunt considerate că au intrat în apele internaționale) sunt supuse unui control în porturile Turnu Severin, Orșova și Moldova Veche. Controlul este făcut de un agent al Căpităniei, însoțit de un vameș și de un ofițer de grăniceri, cu doi soldați. Legitimațiile marinarilor sunt controlate după lista trimisă de Direcția Securității dela București. Dacă se întâmplă ca această listă să nu fi venit, vasul rămâne acostat până la sosirea ei. Orice marinar care nu se găsește pe această listă este debarcat imediat, deși îmbarcarea lui în portul de plecare s'a făcut tot cu avizul Securității.*

Locuitorii din Liebling (reg. Timișoara) evacuați din comună la sfârșitul lunii Iunie 1951 au fost duși în apropiere de Odessa, lucrând acum la colhozurile din Groß-Liebenthal și din Freudenthal.

Cât privește pe evacuații din Teremia-Mare o parte din ei sunt folosiți ca hamali în portul Odessa.

La Securitatea din Huși, *birourile de cercetări și investigații sunt conduse de: „Locotenentul" Ștefan MURGOCI, fost zidar, „Sublocotenentul" VIȚELEANU, fost pungaș de buzunare și de „Sublocotenentul" JUCHLER. Acesta din urma îndeplinește și funcția de „aghiotant" al „Comandantului".*

De o cruzime fără margini, toți trei s'au ilustrat în torturarea a zeci de elevi ai liceului local, acuzați de sabotarea activității organizației UTM.-iste și de răspândirea de manifeste împotriva regimului, cu câteva săptămâni înainte de începerea faimosului festival dela Berlin.

In urma bătăii administrate de „locotenentul" Murgoci, un elev originar din comuna Crasna a încetat din viață. Murgoci nu este la primul asasinat; pe vremea alegerilor din 1946 el a ucis doi țărani din Vulcani, iar în 1949 pe un fost funcționar al B.N.R. din Huși.

Cine are interes să compromită radio Europa liberă? In seara zilei de 22 August, radio Europa liberă a transmis în emisiunea sa pentru România, știrea *primită din București* că Ana Pauker se găsește la Moscova în „tratament medical" ceeace înseamnă că este în disgrație. Motivul acestei disgrații ar fi fost depozitele de valută pe care dânsa le are în Elveția.

In aceeași seară, Ana Pauker era fotografiată în prezidiul aduării festive ținută în preziua lui 23 August în sala de cultură din parcul de pe malurile lacului Herăstrău și această fotografie a putut să fie văzută a doua zi în ziare de toți ascultătorii „Europei libere". Iar cei care au fost siliți să defileze la 23 August în nesfârșite coloane au putut-o vedea și „în carne și oase". Știrea despre disgrația Anei Pauker precum și motivul pentru care ea a avut loc erau de altfel cunoscute Românilor din străinătate care citesc ziare elvețiene încă de acum aproape doi ani.

Nu este însă singura dată când radio „Europa liberă" transmite astfel de știri „primite direct din țară": la 24 August le-a comunicat Românilor că Petru Groza are arest de cameră. Știre foarte interesantă pentru cei care l-au putut vedea pe Petru Groza în aceleași împrejurări ca și pe Ana Pauker tot la 23 August. Tot așa, pe la jumătatea lunii August s'a putut auzi de o revoltă a muncitorilor dela Reșita provocată la 29 Iulie a. c. de Directorul uzinei, Carol Loncear. Ceeace din păcate fixează și data știrii, întru cât Loncear nu mai este director al uzinelor Reșița de aprox. un an și jumătate, de când a fost numit ministru adjunct al Ministerului Metalurgiei.

Paza litoralului. *Paza coastei românești este făcută de vase rușești care patrulează în larg la o distanță de circa 30 mile de țărm. Vasele, distrugătoare și vedete rapide, patrulează în formații de câte două sau patru. Pentru alimentare, aceste vase intră în portul Constanța dar nu rămân niciodată mai mult de câteva ore.*

Spionarea credincioșilor în biserici: în mai fiecare biserică sunt trimiși unul sau doi agenți ai securității sau simpli membri ai partidului, care au însărcinarea să observe comportarea credincioșilor și ceeace preotul spune în timpul predicii.

Circulația pe șoseaua Turnu Severin-Orșova: *In afară de autobuzul RATA, nu pot circula pe această șosea decât vehicolele care au autorizații speciale. Căruțele țărănești (numai ale țăranilor din regiune, având asupra lor carnet de zonă) sunt oprite și controlate aproape la fiecare cotitură de către posturile de grăniceri. Noaptea circulația este total interzisă.*

Paza Dunării la Cazane: In stâncile dela Cazane s'au săpat și amenajat adăposturi de unde pândesc grănicerii.

Răniți nord-coreeni aduși în București: *In spitalele din București au fost aduși pentru îngrijire și convalescență soldați răniți din armata nord-coreană.*

Problema lemnelor de foc. Ca și în iarna care a trecut, populația va avea de suferit și la iarnă din cauza lipsei lemnelor de foc. Cu toate presiunile autorităților, transporturile de lemne din păduri se fac într'o măsură foarte mică. In special în regiunile Timișoara, Arad, Putna și Rodna, s'au transportat cantități foarte mici de lemne.

Istorie, Emigrație, Rezistență

Nimic nu amenință mai mult pe emigrant — desigur în afara propriei disolvări într'o massă etnică străină — decât petrificarea istorică. Emigrantul care abandonează tragedia țării, fie pentru a se salva material, fie pentru că refuză moralmente să asiste la această tragedie, lasă pe urma lui un anumit **m o m e n t i s t o r i c**. Petrificarea istorică înseamnă iluzia că la reîntoarcere îl va regăsi identic și că în tot acest **t r a c t u t e m p o r i s** nu se întâmplă nimic substanțial în Patrie.

Emigrantul uită, sau este incapabil de a-și imagina, că noua realitate istorică la care este supusă Patria, implică din partea aceluia care **r e z i s t ă** în interior, adică a rezistentului, angajarea unei teribile dealectici, al cărei preț este sângele. Angajat în totalitatea existenței sale, omul care trebuie să moară, vrea să știe **p e n t r u c e** trebuie să moară. Se suprapune astfel peste dialogul cu adversarul, monologul cu sine însuși, adică autocritica. Rezistentul își caută instinctiv fundamentul jertfei și acest fundament nu poate fi găsit, decât într'o sinceră și toal desinteresată verificare a **v a l o r i l o r** pe care se bazează lupta. In felul acesta se creiază o nouă etică națională, în care erarhia valorilor va începe cu Spiritul, căci nimeni nu moare pentru a salva pseudo-valori, ca acelea politice ori economice, adică tocmai pe acelea la a căror reintegrare aspiră emigrantul.

In acelaș timp, între toți rezistenții care „**s u f ă r**" laolaltă, se stabilește o comunitate de suferință, o trăire spirituală, o **e c u m e n i c i t a t e**, din care emigrantul se va elimina singur: cum va putea el, în fața unei imense problematici naționale, să articuleze revendicări patrimoniale? Ceeace va interesa, singurul lucru ce **t r e b u i e** să intereseze, va fi revendicarea unicului patrimoniu, care este Patria.

Titlul de „liberator", pe care nu odată și-l exibă cu anticipație, va fi inoperant, fie că este propus sau impus din afară, va reprezenta în Patrie, o ficțiune. Și ficțiunea, oricât de sonor prestigiu și-ar adăoga, nu poate invalida o realitate.

Surpriza cea mai dureroasă o va avea emigrantul, la întoarcere, când proprii lui copii nu-l vor mai recunoaște, fiindcă vor vedea în limbajul lui o sfidare imorală și anacronică.

Dacă astăzi emigrantul poate trăește o dramă, mâine, sigur, va trăi o tragedie. Va fi tragedia petrificării lui istorice.

*

Se poate smulge emigrantul de sub zodia acestei amenințări?

Desigur, însă cu condiția de a abandona definitiv orizontul său biografic și episodic — totalmente fictiv — acelaș care îl petrifică și a se situa pe linia unui orizont istoric, adică real. Aceasta presupune din partea lui o renunțare la vechea-i persoană, o descătușare din prea mult omenescul din el, o eliberare. Căci nu va putea elibera pe alții, atât timp cât el însuși nu este **l i b e r**. Intrebarea este: va avea, oare, suficientă forță morală de a o face, măcar în ceasul al doisprezecelea?

*

Există și un alt tip de emigrant, impropriu numit așa, deoarece el se găsește în emigrație, doar **i n c o r p o r e**. Pentru el emigrația nu este o chestiune de spirit, ci de geografie. Acest emigrant trebuie deci considerat ca fiind înăuntrul continutului spiritual al Patriei. Chiar de s'ar găsi la antipozi, existența sa tragică, zi de zi, clipă de clipă, se resolvă în aceiaș problematică, la fel cu a rezistentului, cu care se integrează și indentifică.

Departe fiind, el coparticipă cu o experiență inedită, pe care el o transfigurează pe aceleași coordonate ale procesului intern. De altfel numai așa, o asemenea experiență poate fi semnificativă.

Misiunea rezistentului din afară este deci de a **c o m p l i n i** pe un plan extern, misiunea rezistentului din lăuntru. Astfel acest „emigrant" nu numai că se înscrie pe linia viitorului, salvându-se dela petrificarea istorică. Mai mult decât atât: contribuie într'un mod efectiv și determinant la creațiunea istorică a Patriei de mâine.

Visătorii

Mulți, foarte mulți dintre românii din exil sunt stăpâniți de o credință întru totul greșită, asupra celor ce se vor petrece în țară după eliberare. Ei au păstrat imaginea unor stări de lucruri de acum cinci, șase ani, sau mai mult, stări de lucruri care le ofereau personal diverse privilegii și agremente și își imaginează că odată cu isgonirea rușilor, automat se vor restaura stările pe care le-au lăsat, rămânându-le doar să se înapoieze pentru a profita din plin de ele.

Ba mai mult, cei care au ocupat cândva în acele timpuri o funcție în ierarhia guvernamentală, diplomatică, parlamentară sau militară, sunt convinși că prin simplul fapt al trecerii anilor de exil, li se cuvin demnități mai importante ca cele avute și că cei rămași acolo, în lipsuri și suferințe, îi vor primi cu flori și recunoștință.

Deaceea, ei nu se ostenesc să dea nici cea mai măruntă contribuție cauzei românești. Conferințe lămuritoare care să intereseze cât mai multe personalități ale occidentului liber și cât mai largi sfere asupra semnificației ei pe plan cultural, studii, broșuri, articole, contribuții materiale pentru studenții români, ajutoare pentru cei din spitale și lagăre de DP., subvențiuni de biblioteci, edituri, reviste, cantine, cămine, sunt manifestări de care se consideră pur și simplu scutiți, iar alteori dintr'un snobism stupid, găsesc de bun gust să le boicoteze, sau să persifleze pe cei care desfășoară astfel de activități. Evitând chiar contactul cu majoritatea emigraților mai prost îmbrăcați și mai prost brăniți ca ei, necatadixind să „apară" între aceștia, nici chiar cu prilejul unor Te-Deumuri sau reuniuni, modest organizate pentru a celebra serbările religioase sau istorice, ei se izolează așteptând întoarcerea ca martiri și triumfători în țara care îi va aștepta pentru a le oferi înalte demnități și poate chiar substanțiale despăgubiri pentru anii de „rezistență", în care nu și-au primit veniturile sau lefurile.

Atât de siguri fiind de „drepturile" lor și, dacă cumva sunt și membri ai partidelor politice, de suplimentul de drepturi ce li se cuvine prin simpla încadrare în aceste partide — închisoarea îndurată de un Maniu, un Brătianu, sau un Titel Petrescu trebuie să le raporteze și lor ceva mâine — nu se gândesc nici să privească în jur, pentru a încerca să înțeleagă sensul unor transformări și evoluții.

Evoluția în conceptul social, experiențele nuanțatelor sisteme economice, dispariția sau apariția de noui conjuncturi — determinante în raporturile politice internaționale — diferențele de mentalitate obținute în toate țările ocupate, prin teroare, prin persuasiune, prin creare de interese, prin educația comunistă și în special prin modificarea radicală a condițiilor de viață, consecințele de fapt ale legilor de expropiere sau de etatizare, criteriul personal al celor rămași sub ocupație, în judecarea celor ce i-au cârmuit din 1930 și până astăzi — cu rezultatele pentru ei ale diferitelor „fapte istorice" — sunt toate elemente care nu pot fi omise în cumpănirea probabilităților și a exigențelor de mâine.

Cei care visează o simplă restaurare a „statului ante quo" cu vechile privilegii, abuzuri și „combinații" se înșală. Prin suferință, țara a învățat mult și e setoasă, nu de întoarcerea la 1930 sau 1938, ci de dreptate. Or fi fost minunate timpurile bătăilor de flori și confetti, pentru cei ce le puteau practica, dar au trecut și nu vor mai reveni. Toate ideologiile, toate programele vechi vor trebui profund revizuite și adaptate cerințelor de mâine, iar multe personagii cu pretenții vor trebui să facă un efort serios de muncă și desinteresare ca să mai reprezinte ceva.

Deaceea cât mai este timp — și, poate din nefericire pentru cei din țară, va fi încă mult timp — este imperioasă o trezire a tuturor, dintr'o expectativă euforică, sau din nesimțire. Problemele de mâine sunt grave, competințele nu abundă și vechile soluții sunt perimate.

Aceasta e o realitate valabilă pentru toți, fie ei purtători de cămăși pe dinafară, fie de cămăși, verzi sau albastre, fie purtătoare de nume cu statue, sau de fonduri în valută forte.

Dela vlădică până la opincă.

Programul Cursului Universitar de Istorie a R.P.R.

Presa R. P. R.-ului se străduieşte să înfăţişeze „reforma revoluţionară" care „urmăreşte să pună capăt stării de anarhie ce domnea în învăţământul nostru superior" drept un eveniment epocal, rezultatul unei „îndelungate şi intense munci colective". În adevăr, colhozul istoriografilor regimului a obţinut trei succese remarcabile: să coboare învăţământul superior la nivelul şcolii primare; să reflecteze asupra trecutului românesc starea prezentă politică a României de stat satelit al U. R. S. S.-ului; să pervertească total istoria unui neam. Ocupanţi străini şi slugile lor nu se mărginesc să violeze trupul României; se pregătesc să-i fure şi sufletul.

Însăşi introducerea la Programul — numit aci cu un fel jenă „Proect" — este lămuritoare. Ca redactor al acestui preambul semnează „Acad. Mihail Roller", fost secretar de redacţie la „Adevărul", care inaugurează expunerile lui cu trei aliniate succesive în onoarea stăpânitorului Cremlinului. Se citează Marx, Engels, Lenin şi Stalin şi chiar un „român": tov. Gh. Gheorghiu-Dej, în calitate de autor al unui articol publicat de revista „Bolşevic" din Septembrie 1949.

Ce caută I. V. Stalin în istoriografia românească? Răspunsul îl dă Roller-românul:

„I. V. Stalin — analizând istoria Rusiei întocmită sub regimul ţarist — a atras atenţia asupra poziţiei neştiinţifice a vechilor istorici burghezi, care au început scrierea istoriei Rusiei cu istoria Statului din Chiev. Prin aceasta istoricii burghezi negau desvoltarea societăţii omeneşti până la Statul din Chiev, îngustau însăşi istoria Rusiei."

„I. V. Stalin ne învaţă că istoria Rusiei şi a oricărei ţări trebuie să înceapă cu istoria desvoltării societăţii omeneşti, din timpurile cele mai îndepărtate."

„I. V. Stalin a contribuit prin aceasta la desvoltarea ştiinţei istorice în general, ceeace ne ajută să desvoltăm ştiinţa istorică în ţara noastră."

Această triplă platitudine este urmată de un atac împotriva „istoriografiei burghezo-moşiereşti româneşti" care s'ar fi ocupat numai rareori de Daci. „Bazându-ne pe învăţătura lui Engels privitoare la orânduirea comunei primitive şi orânduirea sclavagistă, bazându-ne pe învăţătura lui I. V. Stalin şi aplicând aceste învăţături la interpretarea rezultatelor campaniilor arheologice, s'a mărit cu veacuri în şir istoria R. P. R.-ului."

Deci: Istoria R.P.R.-ului se întinde până la Daci, probabil un trib presovietic, a cărui istorie nu poate fi înţeleasă decât prin prisma istoriei ruseşti!

Natural, aceste tentative de a întrăina întreaga istorie a neamului românesc nu merită nicio replică ştiinţifică. Intinderea istoriei R.P.R.-ului până la Daci este tot atât de inteligentă, cât ar fi fost bunăoară formula „Istoria Regatului României dela Boerebista la Carol II". Baza dacă a neamului nostru n'a fost descoperită de I. V. Stalin, ci de cercetori români, dela Constantin Stoinicul la Pârvan. Iar istoria Rusiei este în structura ei atât de deosebită de acea a Românilor, încât nu poate fi folosită în interpretarea celei din urmă; cu atât mai puţin, cu cât interpretul ei ivirean nu pare nici conaţionalilor săi suficient de competinte întru analizarea trecutului moscovit.

Printre enormităţile programului-proect spicuim următoarele titluri:

„Statul sclavagist sub conducerea lui Decebal."

„Retragerea aureliană ca expresie a procesului de descompunere a imperiului sclavagist roman."

„Dacia eliberată de stăpânirea romană."

„Descălecările au fost născocite de istoricii burghezi."

„Moldova a avut o organizare statal-feudală (!) înrâurită de slavi."

„Aceasta ne explică şi de ce primele capitale ale Moldovei au fost la nord şi apoi au coborît mai spre sud." (Dar în Muntenia?)

„Influenţa cnezatului din Halici (URSS) asupra organizării statal-feudale pe teritoriul Moldovei." (!)

„Poziţia greşită a lui Avram Iancu faţă de revoluţia din Ungaria."

„Rusia sprijinitor al unirii naţionale."

„Calea prusacă de desvoltare a capitalismului în agricultură pe teritoriul de azi al R. P. R.-ului (NB.: este vorba de epoca dela 1866 înainte)."

„Transilvania dela începutul sec. XX până la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie 1917." (!)

„Sprijinul Rusiei împotriva cotropitorilor germani în 1917" (Anul desertării în massă a trupelor ruseşti).

„Cotropirea Basarabiei" (este vorba de actul unirii din 1918!).

„Caracterul imperialist al tratatului dela Trianon."

„Eliberarea Basarabiei şi Bucovinei de nord prin restituirea (!) lor Uniunii Sovietice" (Vezi „Vestitorul" Nr. 20).

„Războiul criminal de agresiune împotriva U.R.S.S.-ului."

„1941—1944, regimul legionar-antonescian de teroare sângeroasă."

„23 August 1944. Eliberarea ţării noastre de către armata sovietică."

Programul face un larg uz de invective, caracteristice pentru aşa zisul „socialism ştiinţific": „Jugul otoman, Trădarea lui A. Şaguna, falsificatorii burghezi, biserica exploatatoare, jugul habsburgic". Dar pretutindeni e proslăvită Marea Rusie. Slavismul e exaltat până la absurd. Se preamăreşte tratatul dela Cuciuc-Cainargi, ajutorul dat de Rusia în „lupta pentru scuturarea jugului otoman" şi „eliberarea Românei în 1944; se trece sub tăcere anexarea Basarabiei în 1812, sdrobirea revoluţiei din 1848 prin ocupaţia rusească, anexarea Cetăţii Albe în 1878, catastrofala părăsire a frontului de către diviziile ruseşti în 1917/18. Se combate „văicăreala despre ţara noastră ca loc de trecere" şi se legitimează atot prezenţa Ruşilor, prin formula lapidară, care constituie desigur partea cea mai primejdioasă a elaboratului întreg: „Documentele ne arată că Cnezatul slav de Halici se întindea un timp şi la nordul Carpaţilor până la vărsarea Siretului".

Rareori aşa zişii eliberatori s'au demascat mai neruşinat, decât în acest program de prostire, demn de un stat imperialist, care încearcă să impună unui popor subjugat, o orânduire sclavagistă şi colonială.

Pentru „programul-proect" istoria este „o armă a frontului ideologic" — atât şi nimic mai mult. Dar această armă ameninţă să devie un bumerang. Căci primitivismele nouei concepţii stalinisto-leninisto-engelsiano-marxistă nu vor fi luate în serios de niciun Român conştient de misiunea istorică a neamului nostru.

Solidaritatea naţională

Când jurământul personal al insului faţă de comunitatea căreia aparţinea a fost înlocuit prin legea impersonală, dispărea legătura spirituală care lega între ei pe membrii aceleiaşi comunităţi, pentru a i se substitui o obligaţie anonimă, cele mai adeseori ignorată de cel care o contracta. Statul modern considera insul o simplă valoare statistică, iar insul considera statul ca un isvor nesecat de previlegii pentru cei ce se socoteau îndreptăţiţi să le pretindă. Individul devenea avid de puterea pe care Statul i-o putea acorda prin legile sale şi nu se mai simţea dator să cucerească această putere prin faptele lui în folosul comunităţii.

„Individul contra Statului" este prima formă de desolidarizare înăuntrul comunităţii. Ea rămâne însă o simplă revoltă filozofică a insului izolat, incapabil de a reconstitui solidaritatea comunităţii de altă dată.

Când însă „burghezia", în ascendenţă, si-a găsit în avântul tehnico-industrial câmp deschis de îmbogăţire şi putere, politica ei a depăşit cadrele comunităţii de sânge şi interesele ei de „clasă" au legat-o de aceleaşi interese ale burgheziei internaţionale.

Comunitatea şi-a diluat total caracterele, alterându-si substanţa iniţială. Comunitatea naţională s'a disolvat în apele cosmopolitismului. Catalizatorul era conceptul burghezo-capitalist.

In opoziţie cu el, s'a născut sub imboldul revoltei marxiste, o altă clasă de interese — aceea a muncitorilor. „Muncitori din toate ţările uniţi-vă" mărturiseşte fără nicio altă lămurire, caracterul desagregant pe care îl milita această nouă „clasă" faţă de solidaritatea naţională.

Cele două clase antagoniste se concurau între ele şi concurau împreună pe plan internaţional, la lichidarea comunităţii naţionale şi a intereselor ei. Pe pământul fiecărei ţări, fâlfâiau alte drapele decât drapelul naţional. Fără să fi putut evolua la o comunitate superioară neamului, oamenii îşi distrugeau unicul suport: naţia.

Comunitatea se sfâşie în această „luptă de clase" nimicindu-şi solidaritatea care o facea viabilă altă dată. Oameni legaţi între ei prin aceleaşi moravuri se găsesc astăzi izolaţi şi pradă imperialismelor, pentru că nu vor să înţeleagă nimic din această dramă şi nu au înţelepciunea de a se reintoarce la solidaritatea naţională.

Cu ce se ocupă Domnii dela Fundaţie

Dela Paris ne vine ştirea că autorităţile franceze au dispus disolvarea Asociaţiei Studenţilor Români din Franţa şi lichidarea patrimoniului ei. Faptul a avut un dureros ecou în cercurile româneşti din străinătate. Nu se poate găsi nicio explicaţie plausibilă acestei măsuri. Asociaţia funcţiona de patru ani şi era elogiată pentru spiritul de armonie ce domnea în sânul ei, chiar de forurile oficiale franceze. La conducerea ei participau reprezentanţii tuturor grupărilor tinereşti şi activitatea ei se desfăşura pe un teren neutral, consacrându-se exclusiv intereselor profesionale şi ideii de solidaritate naţională. In fruntea Asociaţiei, tocmai pentru a se păstra caracterul ei apolitic, a fost ales un preot, cunoscut prin zelul său apostolic. Intreg trecutul Asociaţiei este o înşiruire de fapte nobile, depunând mărturie clară a desinteresării şi imparţialităţii cu care s'a lucrat.

Măsura este fără temei. Dar noi nu avem nicio cădere să o discutăm. Statul francez tratează cum crede de cuviinţă pe străinii care îşi caută refugiu pe teritoriul său. Corespondenţa dela Paris desvăluie însă un lucru care nu are nimic de a face cu interesele statului francez. Disolvarea s'a produs la cererea unor

(continuare în pag. 7)

Cronologie 1940—1951

1940

(urmare)

August 8: Preşedintele de consiliu, Ion Gigârtu ţine la radio un discurs, în care afirmă că apropierea de Germania nu s'a putut face mai devreme, deoarece regimul anterior socotea că ea ar aduce cu sine dizolvarea sistemului politic existent. Insemnătatea unor bune relaţii cu Germania s'a impus însă în momentul când s'au desemnat pericolele internaţionale. Alăturarea la Axă a devenit inevitabilă, dar ea necesită anumite jertfe şi o înţelegere cu Ungaria şi Bulgaria. România rămâne stăpână pe hotărîrile ei.

Dl. Iuliu Maniu declară că se opune oricăror trative asupra pretenţiilor Ungariei şi publică un manifest în care afirmă că populaţia românească este gata să se opună la forţă cu forţa.

Mişcarea Legionară anunţă, că au fost excluşi din Mişcare, ministrul cultelor Radu Budişteanu, ministrul inventarului Dr. Noveanu şi subsecretarul de stat Bideanu.

Regele Carol semnează legea care reglementează statutul evreilor. Aceştia sunt împărţiţi în trei categorii, după epoca la care s'au stabilit în România. Dispoziţiile legii nu se aplică evreilor stabiliţi în România înainte de 1918 şi naturalizaţi prin lege individuală, precum şi celor care au luptat în armata română. Toţi ceilalţi pierd dreptul de a putea fi funcţionari publici, notari publici s'au avocaţi, membri în consiliile de administraţie. Nu vor mai face serviciu militar, ci vor plăti un impozit. Nu vor mai putea poseda cinematografe, edituri sau ziare, iar proprietătile lor rurale vor fi expropriate. Se interzice deasemenea schimbarea de nume.

August 16: Incep tratativele româno-ungare la Turnu-Severin, delegaţia românească fiind condusă de Dl. Valer Pop. La 19 August, guvernul român arată că este de acord să cedeze circa o cincime din teritoriul Transilvaniei. Tratatativele sunt suspendate, pentru ca cele două delegaţii să raporteze guvernelor respective. Ele sunt reluate, la 24 August şi apoi rupte.

August 29: Amnistie pentru toate infracţiunile politice comise între 1 Ianuarie 1937 şi 26 Iunie 1940.

August 30: Arbitrajul dela Viena şi garanţia italo-germană acordată României.

La 28 August, în urma unei întrevederi dintre Hitler şi Ciano la Obersalzberg, Ribbentrop şi Ciano invită pe Români şi Unguri la Viena, pentru a reglementa prin negocieri diferendul dintre ei. Delegaţia românească se compunea din D-nii Manoilescu şi Valer Pop. La Viena la 29 August însă li s'a comunicat că urmează să se supună unui arbitraj ce va fi pronunţat de către Ciano şi Ribbentrop. La 30, li s'a înfăţişat harta cu frontiera ce sfâşia în două Ardealul.

In acelaş timp, la 29 August, ministrul României la Moscova, dl. Gafencu, fusese convocat la comisariatul de externe, unde comisarul adjunct Dekanosov a protestat verbal împotriva unui incident de frontieră „care ar putea lua o întorsătură serioasă". (In anul 1945, dl. Gigârtu, fostul preşedinte de consiliu a fost arestat şi s'a anunţat că va fi judecat ca vinovat de desastrul Ţării, pentru vina de a fi acceptat arbitrajul dela Viena. După eliberarea care a avut loc la câteva zile, a circulat în Bucureşti svonul, că eliberarea lui şi renunţarea de a i se mai face proces s'au datorat faptului că el era în măsură să dovedească cu documente, că guvernul român a fost înştiinţat de cel sovietic, că în caz de conflict cu Ungaria, trupele sovietice vor ocupa Moldova.)

Impunera arbitrajului a constituit o totală surpriză. Comentând întrevederile ce urmau să aibă loc la Viena presa italiană afirma că nu poate fi vorba de un arbitraj. Graniţa între cele două ţări trebuie să fie stabilită pe baza înţelegerii între ele.

La Bucureşti s'a ţinut un Consiliu de Coroană, în noaptea de 29/30 August, la care au participat pe lângă consilierii de coroană şi membrii guvernului şi următoarele persoane: şeful M. St. M.: Dinu Brătianu, Horia Codreanu, Ion Mihalache şi Teofil Sidorovici, comandant al Străjii Ţării. Consiliul a decis să accepte propunerea de arbitraj.

Un al doilea Consiliu de Coroană s'a ţinut în noaptea de 30/31 August, la care pe lângă cei de mai sus, au participat şi d-nii Iuliu Maniu şi Gheorghe Brătianu. Consiliul a acceptat decizia de arbitraj.

Intr'un comunicat publicat de agenţia Rador pentru lămurirea opiniei publice române, se spune că în clipa arbitrajului dela Viena, România a avut să aleagă între păstrarea unei existenţe politice şi dispariţia statului român. Ameninţarea cu răsboiu din partea duşmanilor noştri au silit România să se decidă într'un timp foarte scurt. Consiliul de Coroană examinând toate posibilităţile, a decis să accepte soluţia pe care o va pronunţa arbitrajul. România se găsea izolată complet în mijlocul duşmanilor săi, întru cât sistemul pe care s'a bazat politica sa externă se prăbuşise. Singura soluţie înţeleaptă este alăturarea la Axă şi asumarea tuturor consecinţelor. Pierderile sunt grele, însă garanţia italo-germană, într'o clipă când atâtea state dispar, va îngădui României să înceapă o viaţă nouă.

In legătură cu garanţia italo-germană, în cursul vizitei sale la Berlin din Noembrie 1940, dl. Molotov a declarat că garanţia acordată României displace guvernului sovietic şi a întrebat dacă această garanţie este valabilă şi împotriva Rusiei Sovietice.

August 31: După întoarcerea dela Viena, Mihail Manoilescu a ţinut la radio un discurs, în care a cerut poporului român să accepte arbitrajul, care este consecinţa inevitabilă a acţiunilor propriilor noştri oameni politici, care nu numai că nu au prevăzut, dar nu au văzut nimic.

Septembrie 3: seara, Ministerul de Interne dă un comunicat prin care anunţă că membrii ai unor vechi partide desfăşoară o activitate contrarie ordinei totalitare a statului român şi dispoziţiunilor luate de partidul Naţiunii, care este singura organizaţie politică legală. (Partidul Naţiunii a fost înfiinţat la 21 Iunie 1940 de fostul Rege Carol II, în locul Frontului Renaşterii Naţionale.)

Activitatea menţionată în comunicatul Ministerului de Interne era o acţiune a cărei pregătire a început pe la jumătatea lunii August şi care s'a desfăşurat în modul următor:

La Braşov: au fost ocupate de grupuri de legionari clădirea telefoanelor, poşta, prefectura şi chestura. A fost atacată cazarma reg. de jandarmi, însă grupul respectiv a fost întâmpinat cu focuri de mitraliere din cazarma vecină a reg 40 Artilerie, căzând 3 morţi şi 14 răniţi, dintre atacanţi şi 1 soldat mort şi 3 răniţi. S'a încercat deasemenea ocuparea postului de radio Bod, însă echipa a fost interceptată, întru cât între timp jandarmeria fusese alarmată. Cei din clădirile ocupate au rezistat până în ziua următoare, până după ce gen. Antonescu fusese însărcinat cu formarea noului guvern, părăsind apoi de bunăvoie clădirile ocupate.

La Bucureşti: a fost scos din funcţiune postul de radio Otopeni, a fost atacată cu focuri de armă prefectura poliţiei capitalei şi s'au tras focuri de armă în curtea palatului regal.

La Constanţa: grupuri de legionari în legătură cu ofiţeri au ocupat următoarele clădiri: legiunea de jandarmi rurali, legiunea mobilă, Inspectoratul jandarmeriei, chestura de poliţie, prefectura judeţului, primăria, poşta şi telefoanele. A fost înconjurat Comandamentul Corpului II Armată. La ora 12 noaptea o grupă de marinari reuşeşte să reocupe clădirea telefoanelor şi astfel armata reintră în legătură cu Capitala, de unde primeşte ordinul să curăţească de ocupanţi toate clădirile autorităţilor. După ciocniri în cursul cărora au căzut morţi 3 civili şi 7—8 soldaţi, toţi legionarii s'au predat în ziua de 4. 9. 1940, la ora 6 a. m.

In aceeaşi seară, în Capitală şi în oraşele mai importante ale ţării s'a răspândit un manifest semnat de dl. Horia Sima prin care face responsabil pe regele Carol de pierderile teritoriale şi cere abdicarea lui.

Septembrie 4: Cabinetul Gigârtu demisionează şi gen. Antonescu este însărcinat cu formarea unui nou guvern.

Septembrie 5: Incepe ocuparea Ardealului de către trupele ungureşti. Satele Ip şi Trăsnea s'au opus intrării Ungurilor în Ardeal şi au fost bombardate de artileria ungurească.

Generalul Antonescu este numit „conducător al statului" şi este investit cu depline puteri. Sunt disolvate corpurile legiuitoare şi se suspendă constituţia din 27 Februarie 1938. Regele păstreaza numai următoarele prerogative: cap al armatei, dreptul de a bate monetă, de a acorda decoraţii, de amnistie şi graţiere, acreditarea diplomaţilor şi încheierea tratatelor.

In Bucureşti au loc mari demonstraţii populare conduse de legionari.

Intre Uniunea Sovietică şi Germania se semnează un acord privitor la evacuarea populaţiei germane din Basarabia şi Bucovina de Nord.

Septembrie 6: Gen. Antonescu cere printr'o scrisoare Regelui Carol II să abdice, deoarece aceasta este condiţia ce i s'a pus pentru a putea alcătui un guvern. Faţă de întinderea agitaţiilor, ordinea nu ar putea fi restabilită decât prin vărsări de sânge, care ar duce la ocuparea ţării.

După abdicarea Regelui Carol, este proclamat rege M. Sa Mihai I. Gen. Antonescu este reconfirmat conducător al statului cu depline puteri, iar prerogativele regale sunt astfel enumerate: cap al armatei, dreptul de a bate monetă, de a acorda decoraţii, de a primi şi acredita reprezentanţi diplomatici, dreptul de a aproba schimbările constituţionale şi de a numi pe preşedintele de consiliu cu depline puteri.

Imediat după abdicarea Regelui Carol II, gen. Antonescu dispune arestarea lui Moruzof, şeful serviciului special de informaţii şi scoaterea la pensie a prim-preşedintelui Inaltei Curţi de Casaţie, Andrei Rădulescu.

(Publicarea cronologiei continuă.)

Cu ce se ocupă Domnii dela Fundaţie

(urmare din pag. 6)

persoane care conduc Fundaţiile Regale. Şi mai mult decât atât. Ni se comunică că e vorba de măsuri „generale". Adică, Comitetul dela New-York, în lipsă de altă activitate mai onorabilă, a decis să curețe terenul de activitatea celorlalţi Români din Franţa şi cum principiile democratice le stau în calea acestor planuri tenebroase, utilizează prieteniile pe care le au în lumea politică franceză, bine înţeles, încondeind cum se cuvine pe cei ce trebuiesc înlăturaţi. Arhistrategul acestor operaţiuni ar fi Dl. Veniamin, om de pripas în partidul naţional-ţărănesc, care a moştenit, se vede treuba, dela prietenii săi de altădată, Armand Călinescu şi Mihail Antonescu, ura împotriva tineretului şi se complace cu vădită satisfacţie în calitatea de unealtă prigonitoare.

Deşi numeroşi savanţi desfăşoară o activitate culturală de valoare Fundaţiile Regale au devenit o tarabă a politicianismului român în exil. Rolul destinat lor nu este să facă cultură şi să promoveze valorile, ci să recruteze partizani. Bursele studenţeşti se împart după aceleaşi îndicaţii. Cartea de vizită pe care o prezinţi devine elementul determinant pentru obţinerea lor. Citiţi formularele cerute de Fundaţie şi veţi vedea că par mai degrabă nişte fişe de poliţie, decât un mijloc de orientare a unei venerabile instituţii.

Gândul Regelui a fost denaturat şi pus în serviciul unei cauze detestabile. Ne întrebăm însă cât timp va mai tolera Majestatea Sa ca la adăpostul numelui său să se petreacă asemenea ignominii.

Disolvarea Asociaţiei Studenţeşti dela Paris pune o gravă problemă de conştiinţă unui tineret, care niciodată nu şi-a precupeţit dragostea, şi devotamentul pentru Ţară şi Tron.

Comentarii de 23 August

Radio Ankara reproduce declarația făcută de dl. Aurel Decei, președintele Asoc. Românilor Liberi din Turcia, unui ziarist turc: „Românii din afară de hotare vor petrece azi o zi de doliu“.

Radio Madrid: „Ziua de 23 August, ziua în care a început agonia neamului românesc.“ . . . „Nu vom recunoaște nicio justificare a lui 23 August care să nu țină seama de teribila tragedie care s'a abătut asupra neamului românesc. 23 August este un pumnal înfipt în trupul țării. Cine este vinovat de aceasta va spune istoria.“

Radio Paris (comentatorul român): „zi în care veneticii . . . își dau mâna și zâmbesc pe nenorocirile noastre. 23 August a devenit o zi de doliu național.“

Radio Londra: „Fiecare Român își aduce aminte de acțiunea eroică a Regelui și a conducătorilor partidelor istorice, care au smuls România din ghiarele nazismului și au adus-o de partea democrațiilor apusene.“

Comentând comentariile postului de radio Londra, trebuie să rectificăm că nu a fost vorba de o acțiune eroică, ci de o acțiune mai puțin eroică. In al doilea rând că autorii direcți ai actului dela 23 August, adică d-nii Crețeanu, Vișoianu și cei ce azi nu mai sunt, Știrbei și Niculescu-Buzești, vor să-și acopere isprava cu mandatul ce l-au primit dela opoziție, când în realitate ei au lucrat mai mult de capul lor, au indus în eroare pe cei de acasă și i-au provocat la un act precipitat.

De altă parte efectul acțiunii lor nu a fost smulgerea României din ghiarele nazismului și aducerea ei de partea democrațiilor apusene, cum se exprimă comentatorul român al postului de radio Londra, ci trecerea ei directă sub stăpânirea Rusiei Sovietice.

Radio Europa Liberă, dl. Fărcășanu: „23 August este o tristă aniversare. Noi am venit în contact cu compromisul făcut de democrații cu totalitarismul rusesc pentru a învinge pe cel nazist. Dar acest compromis era garantat de principiile Chartei Atlanticului. Tratatul de pace nu leagă România: dela 6 Martie 1945, România a trăit sub ocupație. Niciun act de după 6 Martie nu ne leagă.“

23 August, după cum vedem a început să devină o tristă aniversare și pentru dl. Fărcășanu. Ne permitem să adăugăm că o acțiune hotărîtoare pentru destinele unui popor, ca aceea dela 23 August, nu se bazează pe o Chartă, oricât de frumos ar glăsui principiile ei, ci pe realitățile internaționale din momentul în care se face schimbarea. Or, în acel moment, șefii opoziției aveau la disposiție o serie de elemente de orientare: Debarcarea in Balcani n'a avut loc; hotărîrile Conferinței dela Teheran, tratamentul vitreg la care a fost supus guvernul polonez din exil și lipsa unui răspuns, din partea aliaților la propunerile lor. Intrebăm apoi pe dl. Fărcășanu dacă România a fost stat independent și suveran dela 23 August până la 6 Martie 1945, data înscăunării lui Groza, sau situația țării noastre n'a fost cumva exact tot așa de precară cași dela 6 Martie începând?

Ne surprinde faptul că dl. Gafencu, tot în cadrul emisiunii „Europa liberă“, se identifică total cu actul dela 23 August, cașicum dânsul ar fi condus tratativele dela Cairo și nu dl. Vișoianu. Iată ce declară dl. Gafencu despre semnificația lui 23 August: „Desprinderea din încleștarea nesuferită a nazismului. Românii nu erau inconștienți de primejdia pe care o reprezinta Rusia, dar voiau, cu prețul unor dureroase sacrificii și înfruntând riscuri teribile, să câștige un răgaz pentru a da glas năzuințelor și speranțelor poporului român. A fost un act de eliberare împotriva unei stăpâniri străine. România nu fusese părtașe la țelurile de răsboiu ale Germaniei și nici la păcatele și crimele împotriva popoarelor libere. O supremă și desnădăjduită protestare împotriva celor două puternice imperii vecine, care prin complicitate și apoi prin răsboiu au stins flacăra libertății în răsărit. Un act de protestare împotriva totalitarismului/ . . . 23 August, un act de voință liberă . . . am întins cu disperare mâna spre apus spre a scăpa de urgia totalitară impusă de hitleriști și de cea pregătită de Ruși . . . Din păcate, lucrurile nu s'au potrivit cu așteptările noastre. Apusul nu era pregătit sen priceapă înșelăciunea rusească . . .“

Dacă ceeace spune dl. Gafencu ar fi real, adică dacă primejdia rusească ar fi fost tot atât de clar conturată în mintea făuritorilor actului dela 23 August cași „primejdia hitleristă“ atunci nu s'ar fi asvârlit cu atâta grabă și fără nicio garanție în brațele ursului sovietic. Ar fi fost ceva mai circumspecți. Adevărul e că oameni ca dl. Vișoianu, aveau o mentalitate procomunistă, iar ceilalți, ca dl. Crețeanu, voiau să joace o mare carte politică, a lor, nu a țării. Dl. Gafencu, de altă parte, vrea să creeze impresia că în timpul alianței cu Germania, România ar fi suferit de aceleași calamități cași sub ocupația sovietică. Unde s'au produs în România ororile ce se petrec astăzi în țară? După câte știm, închisorile erau înțesate numai de legionari, iar opoziția complota contra Germaniei cu știrea și aprobarea guvernului. Dar ce-a avut de suferit lumea care astăzi suferă, în afară de mizeriile inerente răsboiului? Nu putem face aici un tablou comparativ al situațiilor, dar orice om care a trăit în timpul lui Antonescu și sub Ruși își dă seama că distanța e ca dela cer la pământ. A vorbi de „urgia totalitară“ impusă de hitleriști înseamnă a stâlci adevărul până la desființare.

„Din păcate, lucrurile nu s'au potrivit cu așteptările noastre“, afirmă dl. Gafencu. „Apusul nu era pregătit să priceapă înșelăciunea rusească... Dacă Apusul nu era pregătit să priceapă înșelăciunea rusească, nu era oare datoria celor pricepători în materie, cum e de pildă dl. Grigore Gafencu, care a cunoscut realitatea bolșevică cu ochii săi proprii, fiind ambasador la Moscova, să dea semnalul de alarmă și să tragă de mânecă pe confrații săi grăbiți dela Cairo și Ankara? Iată dece rămânem profund nedumeriți de atitudinea d-lui Gafencu.

La „Nation Roumaine“, 1 Sept. 1951, continuă să numească 23 August un „act mare“. Cât e de mare, se adeverește și din reportajul ce-l consacră închisorii dela Aiud, unde „500 patriotes gisent sur le plancher des cellules“. E mare, spune dl. Veniamin, pentru că în această zi — „la Roumanie s'est affranchie d'une tyrannie affreuse et a repris sa route traditionnelle vers la liberté et la démocratie“. Curioasă și înspăimântătoare tiranie a mai fost pe vremea aceea în România, când dl. Veniamin se bucura de favorurile neprecupețite ale lui Mihai Antonescu. N'am auzit de niciunul din patrioții care astăzi zac în închisoarea dela Aiud (cu excepția legionarilor) să o fi populat și în timpul acela. De unde și-a însușit dl. Veniamin această imagine de infern? Și care au fost „libertățile“ ce s'au deschis poporului român? „Libertatea“ de a muri de foame, de a fi deportat, de a tăia zi și noapte la canal?

Fiindcă trecutul îi displace, iar prezentul e așa de sumbru, „La Nation Roumaine“ își clădește toate nădejdile în viitor. „Le 23 août 1944, le Roi, le peuple roumain et ses chefs politiques démocrates ont assuré l'avenir glorieux de la Roumanie“. Da, un viitor în care nu vom recunoaște nimica din ce-a fost: cu elita națională masacrată, cu un tineret desfigurat sufletește, cu documentele culturii și originii noastre nimicite, cu miliarde de dolari smulși avuției naționale. Iată perspectivele eliberării și dacă peste această lume hăituită de suferințe și de moarte, d-nii Crețianu și Visoianu ne vor blagoslovi și cu un guvern autoritar, cum le este intenția, vă închipuiți ce „viitor de aur țara noastră are“.

„La Nation Roumaine“ uită rănile adânci pe care le va lăsa ocupația sovietică în România și cu o ușurință uluitoare califică tragedia țării drept niște „illusions pasagères mais amères“.

Fără îndoială că poporul român n'a desperat de cauza libertății, cu toate aceste „decepții“ cum ne asigură „La Nation Roumaine“. Dar acesta e meritul lui, meritul și onoarea celor ce luptă și se sacrifică și nicidecum meritul celor ce l-au predat Rușilor.

Lăsăm la o parte săgețile pe care le aruncă autorul articolului „creatorilor de confuzii“ și ne oprim la cuvintele pe care le reproduce dintr'o cuvântare a d-lui Acheson: „conserver le sens des proportions et, en s'occupant des problèmes presents, chercher des solutions qui préviennent les problèmes futurs“. Nu crede oare dl. Veniamin că aceasta maximă era oalabilă și la 23 August? In loc de precipitarea în gol, nu era mai bine ca la 23 August „să se caute soluții problemelor prezente, care să prevină problemele viitoare?“ Cum s'au prevenit problemele pe care le punea tovărășia cu Sovietele?

Editura „Cartea pribegiei“

Cărți apărute:

Vintilă Horia:

A murit un sfânt . . .

Colecția completă a versurilor poetului din anii furtunilor, 1941—1951, urmată de poemul dramatic „Torța“. 210 pagini.

Teader Ioraș:

Sfințitorii de icoane.

Un viguros roman, plin de dârză bărbăție și de adânca omenie, din lumea românească dintre cele două răsboaie. 270 pagini.

J. N. Manzatti:

Iți mai aduncі aminte, doamnă?

Vii evocări ale Bucureștilor de odinioară, ce ne mută acolo pentru câteva clipe, puternice schițe dramatice și câteva note vesele, dominate de faimosul Gâgă. Cu o prezentare de Mircea Eliade. 200 pagini.

Psaltirea.

Noua traducere a Psalmilor, făcută de **Grigore Manoilescu,** după textul străvechi, recent reconstituit de profesorii Institutului Biblic din Roma. Cântările cărții eterne au o nebănuită actualitate pentru noi cei pribegi și sunt un îmbelșugat isvor de mângâiere și tărie. 320 pagini.

Vor apare în curând:

Mircea Eliade:

Iphigenia.

Theodor Scorțescu:

Magie Albă.

Mihai Niculescu:

Amintiri în uniformă.

Grigore Manoilescu și J. N. Manzatti:

Carte de citire pentru copiii pribegiei.

Cărțile se găsesc depozitate spre vânzare în 18 țări. Cereți adresa depozitarului din țara în care vă aflați scriind: Senor Andrei Coman, Calle Santa Rosa 2702, Florida FCNGBM, Provincia Buenos-Aires, Argentina.

In marginea unei biografii

(urmare din pag. 2)

au alunecat pe această pantă (nu mai vorbim de alte inovații tot atât de nefericite). Transformarea Episcopiei Misionare în Episcopie Autonomă e un act de pulverizare a Bisericii. Lichidându-se spiritul ei specific, înseamnă că Biserica Orthodoxă a Românilor din America se va lăsa invadată de un alt spirit și, până la urmă, se va descompune. Lipsiți de scutul puternic al Bisericii, și comunitatea românească de acolo va fi expusă unei grabnice desnaționalizări, nemai putând fi de niciun folos n i c i pentru susținerea cauzei românești în marea Republică Americană. Iată cum măsurile sugerate congresului de Dl. Trifa vor lovi ca o secure la rădăcina neamului, cât și a bisericii noastre străbune.

Noi nu susținem cauza Episcopului Andrei, care a greșit ducându-se să primească dela București mitra episcopală. Dar, de altă parte, deplângem și gravele erori ce s'au produs de cealaltă parte. Dl. Viorel Trifa nu are ucenicia Bisericii, care e esențială ca să ajungă cineva vicar sau episcop. D-sa putea să ajungă un strălucit profesor de teologie, un mare cărturar, un prim sfetnic al Bisericii românești de acolo. Dar funcțiunea în care a fost săltat nu-i stă bine și nici nu i se cuvenea. De aici im pasul în care a intrat Bigerica română din America.

Druck: Jos. Feichtingers Erben, Linz, Hauptplatz 18. — Eigentümer, Herausgeber und für den Inhalt verantwortlich: Dr. Emil Ionescu, Linz, Bürgerstraße 2.